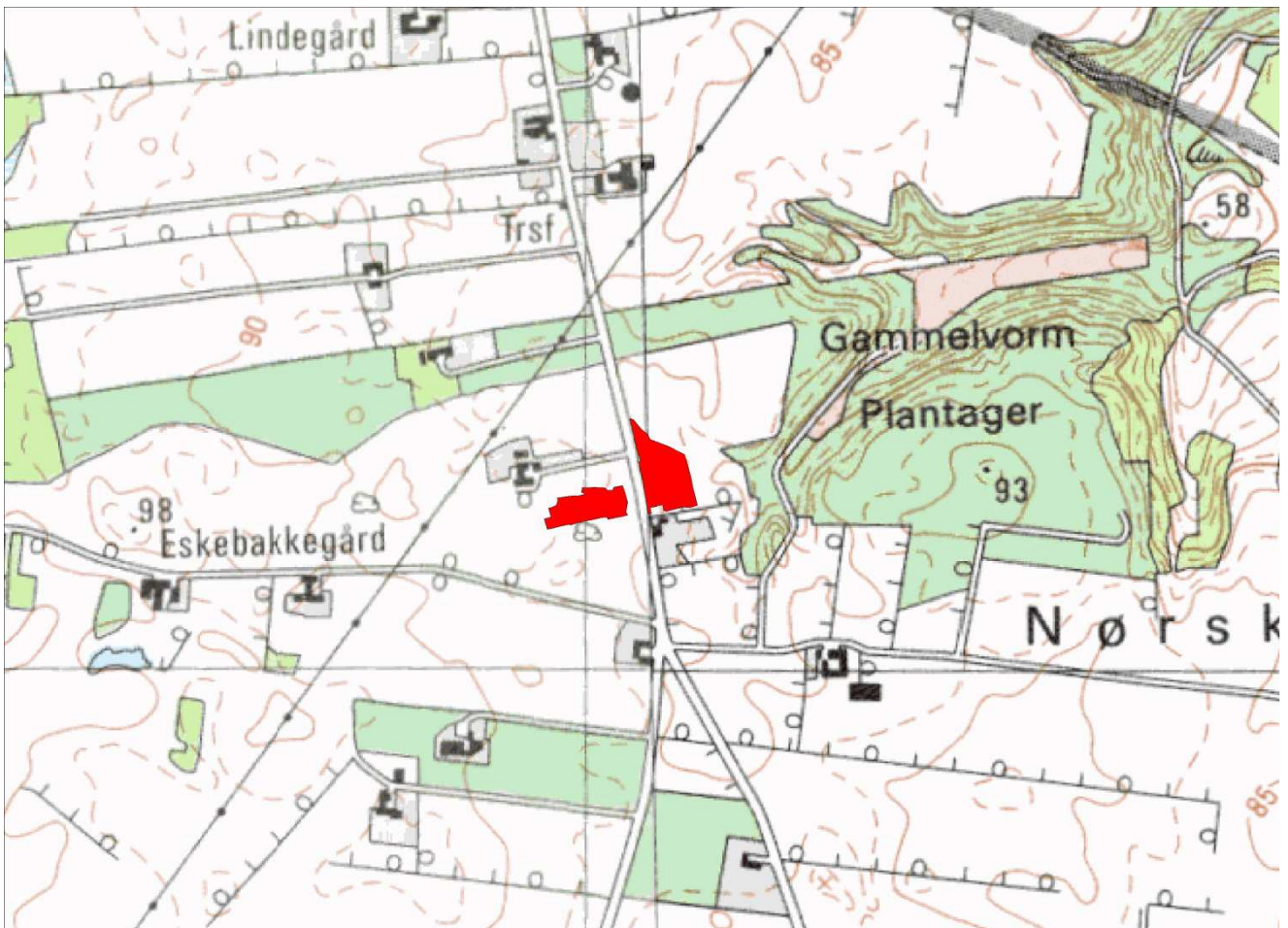

Kulturhistorisk rapport for arkæologisk udgravning ved Klodhøje

Journalnummer: SIM 110/2012 Klodhøje
Sted: Motorvejen Funder-Hårup
SB Stednummer: 130303-266
KUAS j.nr.: 2012-7.24.02/SIM2012

Matr. nr.: 25a og 25b
Ejerlav: Funder By
Sogn: Funder
Herred: Hids
Gl. Amt: Viborg

På ovenstående kort er udgravningen fremhævet med rødt (baggrundskort: KMS' 4cm kort).

Resume: I forbindelse med den arkæologiske undersøgelse på matr. 25a og 25b Funder By afdækkedes forskellige anlæg i form af stolpehuller, gruber, en enkelt brønd og en lavning med keramik. Ud fra dette materiale er der tolket tre hustomter, hvoraf de to formodentlig kan dateres til bronzealderen og et enkelt til middelalder.

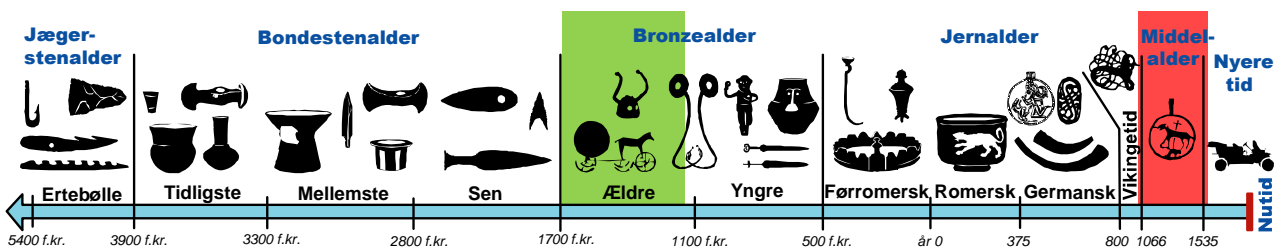
Indholdsfortegnelse

Indhold

Undersøgelsens resultater	3
Topografi	4
Fortidsmindelandskabet.....	6
Udgravningsdata.....	6
Metode	6
Fremtidigt arbejde.....	7

Gravning af Felt 1. Brønd A1 i forgrund.

Tidslinje med de identificerede perioder. Med grønt fremhævet er bronzealderhustomternes sandsynlige datering, og rødt middelalderhusets formodede datering.

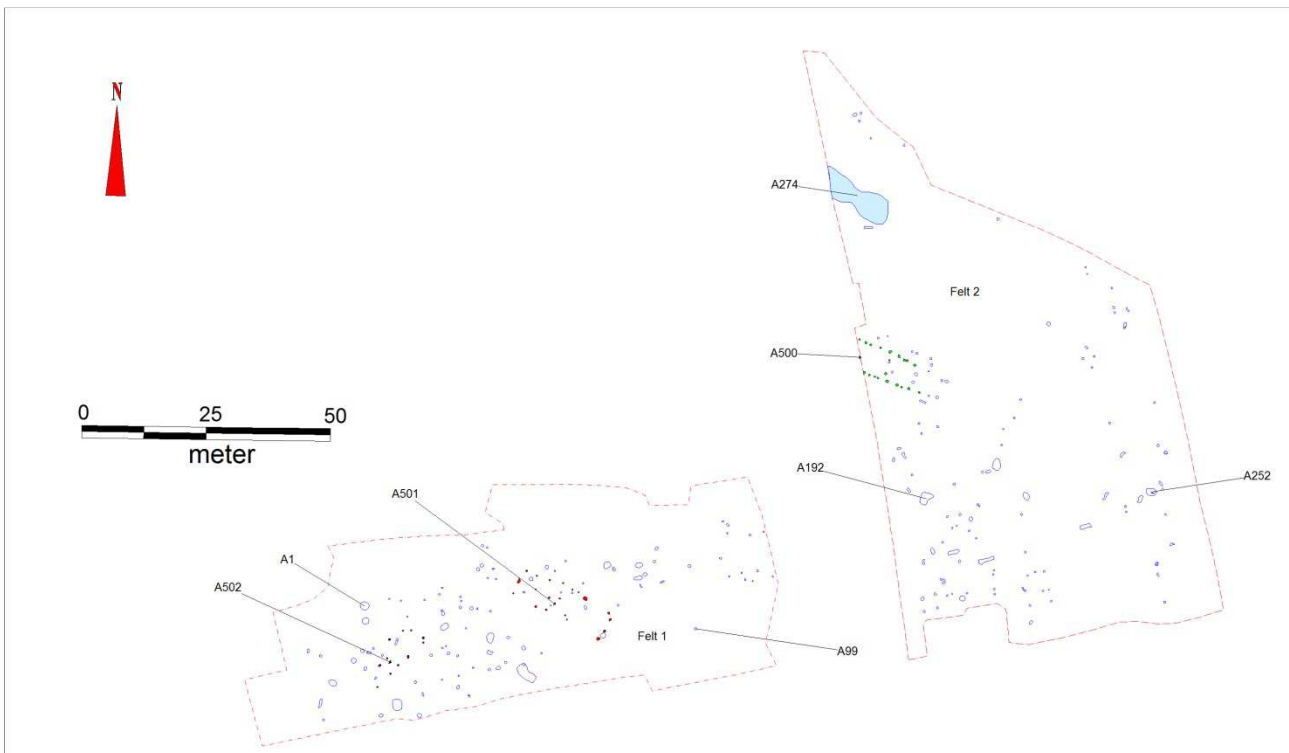
Indledning

Sagen er opstået i forbindelse med anlæggelse af motorvejen mellem Funder og Hårup, som her løber igennem et kuperet terræn med mange plane flader mellem smeltevandsdale, som er ganske oplagt til bebyggelse i mange af forhistoriens perioder.

Udgifterne til disse undersøgelser påhviler ifølge museumsloven §26 stk. 2 og §27 stk. 4 bygherre, der i dette tilfælde er Vejdirektoratet; Thomas Helsteds Vej 11, 8660 Skanderborg Att. Kenneth Holme Poulsen. Al korrespondance med bygherre er ført mellem museumsinspektør Peter Mohr Christensen, Silkeborg Kulturhistoriske Museum og Kenneth Holme Poulsen.

Undersøgelsens resultater

Denne rapport beskriver den arkæologiske udgravning på matriklerne 25a og 25b Funder By. På baggrund af forundersøgelsens resultater, blev der muldafrømmet to felter – et vest for Nørhedevej på omtrent 3700 m², felt 1 og et øst for Nørhedevej på godt 5400 m², felt 2. Sammenlagt godt 9000 m².

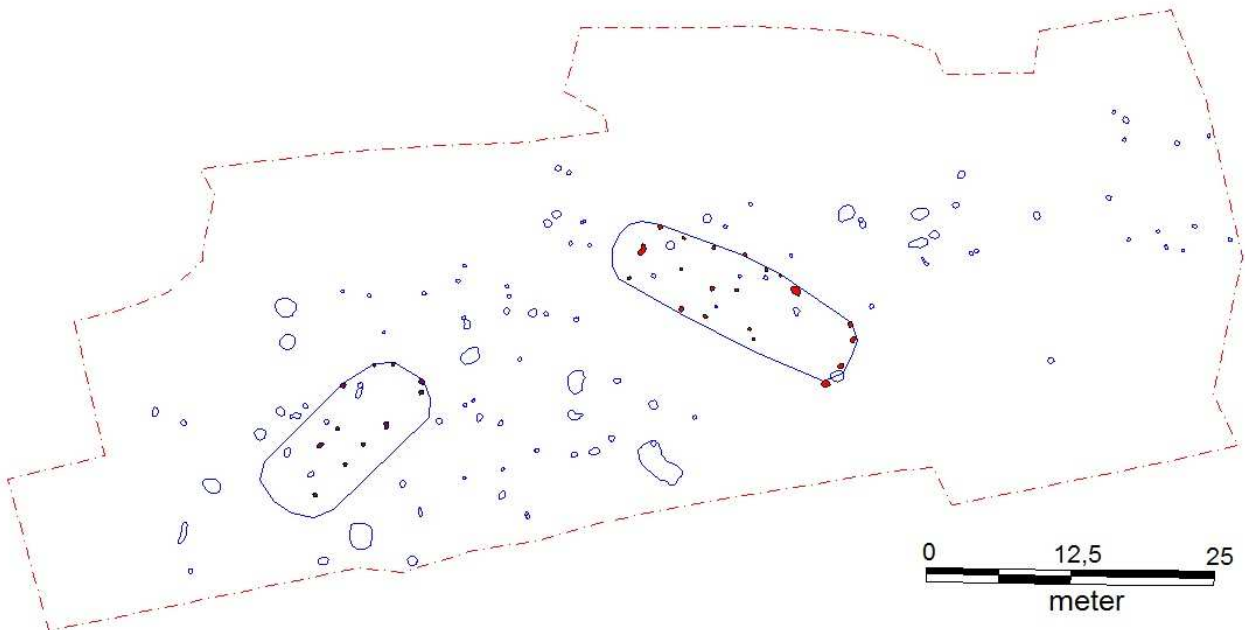

Felt 1 og 2 med omtalte hustomter og anlæg markeret op.

På Felt 1 fremkom en hustomt, A501, orienteret omtrent NNV – SSØ. Huskonstruktionen var godt 20 m lang og ca. 7 m bredt. Huset fremstod meget nedslidt og derfor kun fragmentarisk bevaret, men der er formentlig tale om et toskibet langhus, der daterer sig til ældre bronzealder.

Umiddelbart vest for huskonstruktionen var en større koncentration af stolpehuller. Disse fremstod meget diffuse og lyse i fyld. Det var desværre kun muligt, at udrede et meget nedslidt/fragmentarisk bevaret hus, A502, orienteret NNØ-SSV. Længden blev målt til ca. 14 m og bredden godt 5 m. Huset fremstod meget fragmentarisk bevaret, derfor skal de angivne dimensioner tages med forbehold. Flere resultater fra dette område vil afkræve yderligere bearbejdning af materialet, men dateringen er sandsynligvis samtidig med Hus A501.

Der blev desuden i dette område udgravet en brønd, A1, som var ca. 150 cm dyb. På felt 1 blev også undersøgt en lille trækulsholdig grube, A99, med stumper af brændt knogle. Det er dog ikke pt. undersøgt om der er tale om dyre – eller menneskeknogler.

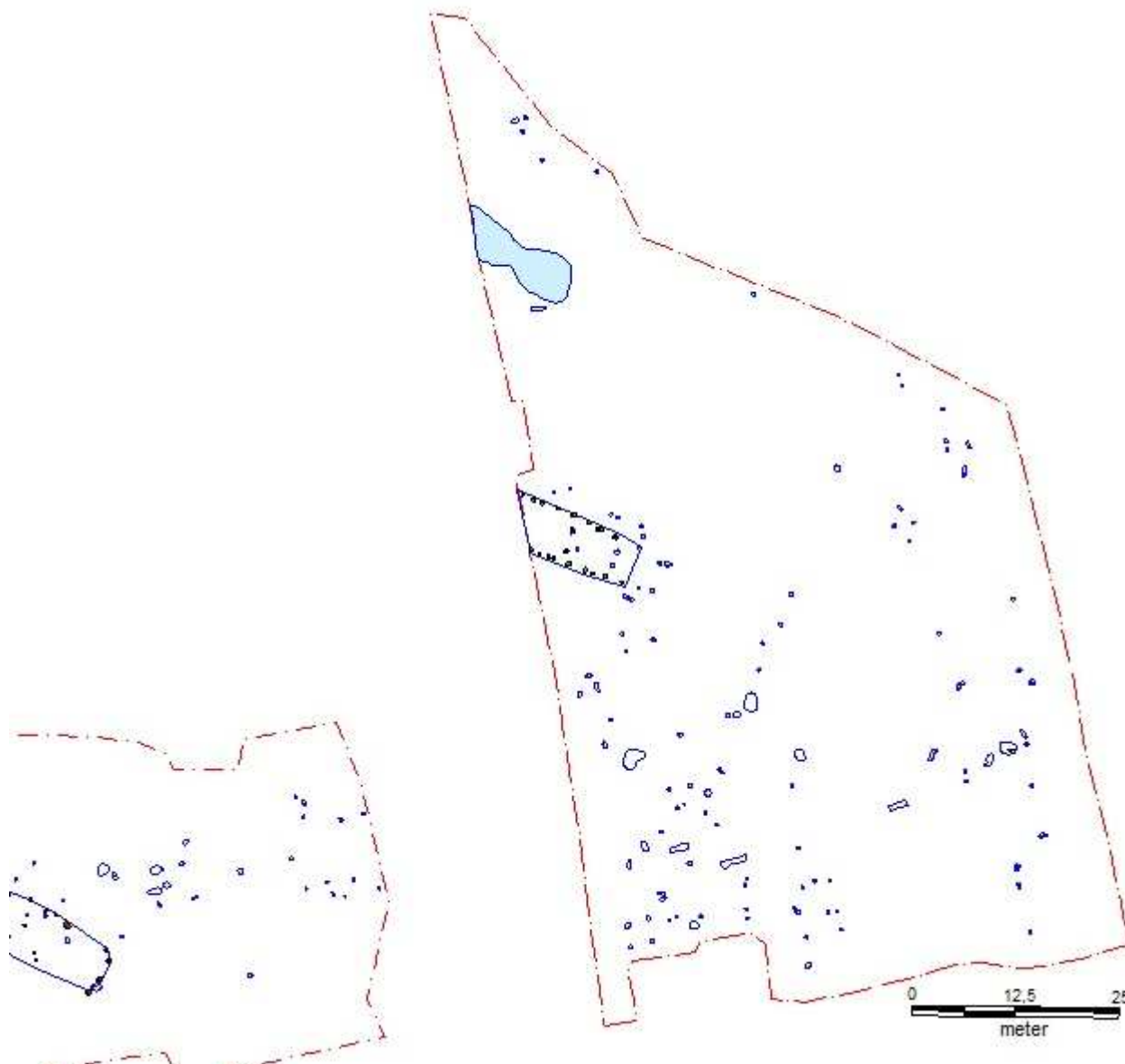
Felt 1. Konstruktionernes indbyrdes placering på feltet. Stolpehuller markeret med farve.

På Felt 2 fremkom en hustomt, A500, ligeledes orienteret omtrent NNV-SSØ. Udstrækningen på dette hus kunne desværre ikke afgøres mod NNV pga. Nørhedevej, men erkendt længde udgør ca. 18 m. bredden godt 5,5 m. Der er formodentlig tale om en etskibet konstruktion, hvor væggene har båret taget. Dateringen af denne konstruktion er lidt usikker, da der ikke blev fundet daterende materiale i form af eksempelvis keramikskår. Et forsigtigt bud på en datering kan dog være middelalder. Denne antagelse beror på husets grundplan, som er lidt spids/trapezformet, og at fylden i de erkendte stolpehuller var forholdsvis ensartet mørk. Dette kan indikere, at de er yngre og knap så nedbrudte som hustomterne på Felt 1.

Udover huskonstruktionen fremkom der også to stenfyldte anlæg A192 og A252, der i fladen blev tolket som grave. Dette viste sig ikke at være tilfældet. Hvilken funktion de har udfyldt på pladsen, er derfor usikker. Ud over dette blev der på Felt 2 registreret spredte stolpehuller. Disse indgik dog ikke i sikre konstruktioner. Endelig kan nævnes en naturlig lavning, A274, med keramik.

Stenfyldt Anlæg A252 under udgravning.

Felt 2. Muligt middelalderligt hus placeret ved Nørhedevej.

Topografi

Topografi Det berørte område ligger i et let kuperet terræn på den sydlige del af moræneplateauet vest for Silkeborg oven for de stejle skrånninger til Møllebæk, der har udløb i Silkeborg Langsø. Området består af et jævnt sydvest-nordøst gående bakkedrag omkring kote 85 meter over havet med fald til alle sider, dog mest markant mod sydøst til Kjærmind Dal.

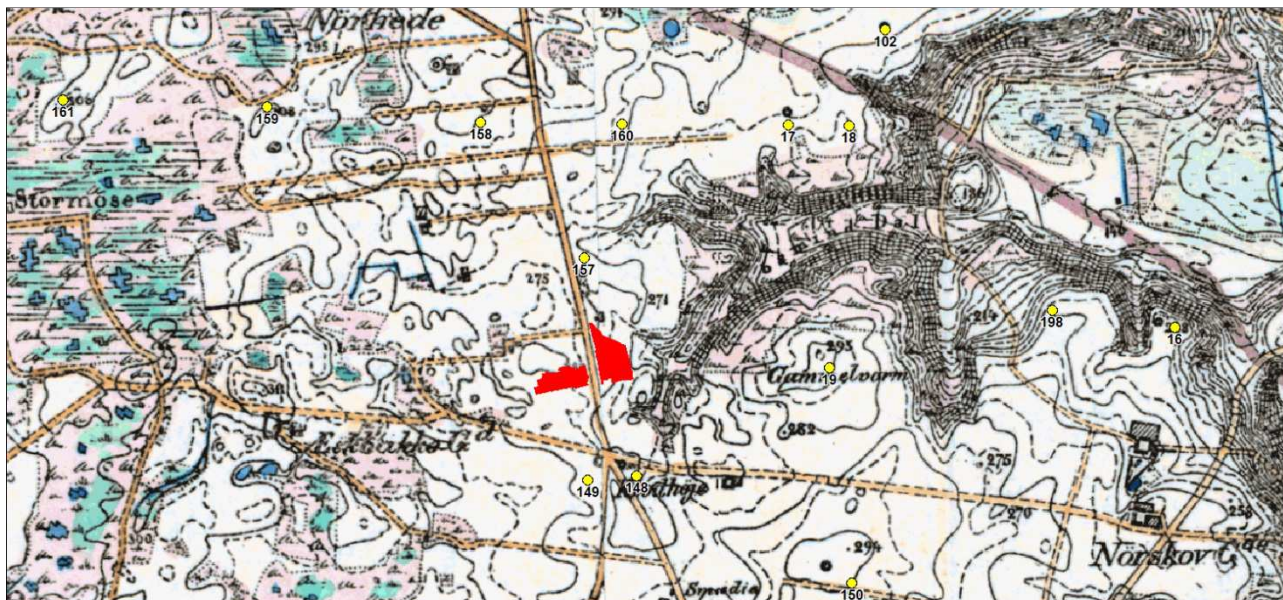
Arealets sydøstlige del er gennemskåret af Kjærmind Dal. Umiddelbart nord herfor er et mindre sandet plateau omkring kote 85 meter over havet. Herfra falder terrænet til alle sider for i kanten af tracéet at være omkring kote 82-83 meter over havet. Spredt på arealet er flere mindre lavninger.

Undergrunden består overvejende af gulbrunt let leret gruset sand dog med et mindre plateau med i områdets sydvestlige del med sand. Flere lavninger i den nordlige del samt Kjærmind Dal har udbredt aldannelse.

Muldlaget varierer i tykkelse fra 25 til 30-40 cm, hvor de spredte mindre lavninger havde det tykkeste muldlag.

Fortidsmindelandskabet

I lokalområdet er der på forhånd registreret flere fund og fortidsminder. Indenfor knap 1 km er der registreret omkring 10 overpløjede gravhøje. Ingen af højerne er dateret nærmere end til oldtid, men deres beliggenhed højt i landskabet kunne dog tyde en datering til bronzealderen.

Registrerede fund og fortidsminder mellem Funder Kirkeby og Hvinningdal. Felternes placering er markeret med rødt. Høje Målebordsblade.

Udgravningsdata

Sagen er journaliseret på Silkeborg Museum som SIM 110/2012 Klodhøje.
Sagsansvarlige for byherre er Kenneth Holme Poulsen.
Ansvarshavende på museet er Peter Mohr Christensen, som har stået for den indledende korrespondance.

Udgravningen blev påbegyndt den 28/11 2012 og afsluttet i felt den 21/1 2013.

Undersøgelsen er foretaget af Lise Hjorth Riishede, assisteret af Poul Christian Mikkelsen.

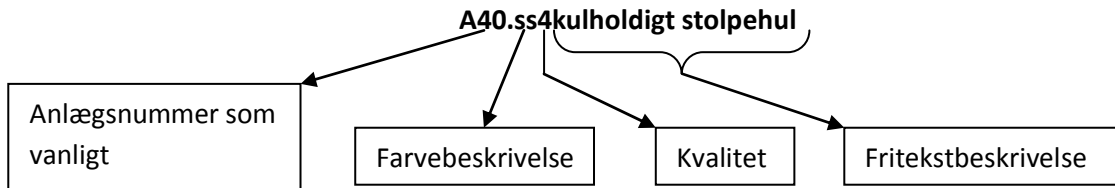
Udgravningens resultater er registreret løbende, og foreligger efter endt beretningsarbejde til fremvisning på museet ved anmodning. Materialet består af digitale feltplaner med notater, anlægsbeskrivelser, digitale fotos og fund.

Metode

Entreprenørarbejdet er foretaget af Jan Lucassen, fra firmaet Christians Anlæg og Løgager Entreprenør A/S, Hedehusvej 12, 8600 Silkeborg, med gravemaskine på bånd påmonteret 2 meter bred skovl. Muld og råjord er holdt separat, således at de to jordtyper i store træk har kunnet genplaceres i korrekt orden, efter vi har gjort vores iagttagelser.

Anlægsspor og forstyrrelser er indmålt med differentiell GPS, og dette materiale ligger til grund for de her viste oversigtskort.

Til projektet er der ved indmålingen anvendt et beskrivelsessystem til anlæggene, bestående af to bogstaver til en basal farvebeskrivelse, en karakter for den kulturhistoriske relevans, samt en klassifikation og beskrivelse sidst.

Herved optimeres datakvaliteten, og muligheden for at vurdere den kulturhistoriske relevans betragteligt.

Naturvidenskabelige rapporter og listemateriale eksporterede fra M..U.D. (Museernes Udgravnings Data), foreligger desuden i sagsmappen, og / eller i den digitale sagsmappe.

Den arkæologiske udgravning blev som nævnt ovenfor udført i vinterhalvåret, hvilket medførte problemer med hård frost og sne, der dækkede de åbne felter inden undersøgelse og færdigregistrering af de enkelte stolpehuller og gruber. Dette kan have influeret på undersøgelsens resultater.

Fremtidigt arbejde

Med indeværende rapport anses det arkæologiske feltarbejde som afsluttet, og bygherre kan nu disponere over arealet.